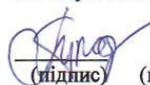

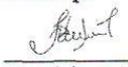
Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра кібербезпеки та математичного моделювання

РОБОЧА ПРОГРАМА
Інформаційні і комунікаційні технології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис) Ткач Ю.М.
(прізвище та ініціали)

«26» серпня 2025 р.

Розробник (-и): Мехед Д.Б., доцент кафедри КБММ, к.п.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)
(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри КБММ

Протокол від «26» серпня 2025 р. № 6

Узгоджено з гарантом освітньої програми:
(підпис) Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	1 рік, 1 семестр Освітня програма «Право»
Викладач (-і)	Мехед Дмитро Борисович, доцент кафедри КБММ, к.п.н.
Профайл викладача (-ів)	https://mmi.stu.cn.ua/personal-kafedry/
Контакти викладача	d.mekhed@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Інформаційні і комунікаційні технології – одна з ключових дисциплін, що викладається у закладах вищої освіти для здобувачів, які навчаються за спеціальністю D8 «Право». Знання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій є необхідною умовою для успішної професійної діяльності в умовах цифровізації.

Викладання дисципліни передбачає вивчення основ апаратного і програмного забезпечення, технологій обробки інформації, методів створення та використання комп'ютерних мереж, а також розробки цифрових рішень для бізнесу та управління.

Навчальний курс має на меті сформувати у здобувачів вищої освіти знання та навички роботи з інформаційними системами, уміння організовувати процеси автоматизації та оптимізації діяльності організацій, впроваджувати новітні ІКТ-технології.

До змісту дисципліни входять такі теми:

- основи побудови та функціонування інформаційних систем;
- сучасні інформаційні технології в різних сферах діяльності;
- організація та забезпечення роботи комп'ютерних мереж;
- безпека інформаційних систем;
- хмарні технології, бази даних та інструменти для спільної роботи;
- перспективи розвитку інформаційних і комунікаційних технологій.

Вивчення дисципліни спрямоване на розвиток у здобувачів вищої освіти критичного мислення, креативності, уміння працювати з великими обсягами даних, застосовувати сучасні технологічні рішення для ефективної організації та управління процесами.

Навчальна дисципліна викладається один семестр і завершується підсумковим контролем у формі екзамену.

3. Мета та цілі курсу. Сформувати у здобувачів вищої освіти глибокі знання та практичні навички використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій для ефективного здійснення правозастосовної, аналітичної, процесуальної та організаційної діяльності, забезпечення інформаційної безпеки в юридичній сфері.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК 9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології, необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.

5. Пререквізити – відсутні (дисципліна вивчається у 1 семестрі).

6. Обсяг курсу. Зазначте загальну кількість кредитів, кількість занять та годин самостійної роботи.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	20

Самостійна робота	80
Індивідуальне завдання	-
Всього кредитів	4

Формами проведення занять є лекційні та лабораторні заняття, самостійна робота. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

1. **Вступ до інформаційних і комунікаційних технологій у правовій сфері:**
 - Значення ІКТ для правозастосовної діяльності.
 - Огляд сучасних цифрових технологій та тенденцій їх розвитку.
2. **Апаратне та програмне забезпечення для роботи юриста:**
 - Типи апаратних засобів та офісних програмних рішень.
 - Спеціалізовані програми для юридичної діяльності.
3. **Інформаційні системи та бази даних у правовій сфері:**
 - Основи побудови та функціонування баз даних.
 - Електронні державні реєстри та їх використання.
4. **Електронний документообіг у юридичній практиці:**
 - Принципи організації електронного документообігу.
 - Електронний цифровий підпис та правове регулювання електронних документів.
5. **Організація безпечної комунікації:**
 - Методи захисту інформації в правовій діяльності.
 - Кіберзагрози та протидія їм.
6. **Використання комунікаційних платформ для юридичної діяльності:**
 - Організація дистанційної роботи та проведення онлайн-засідань.
 - Спільна робота над документами у хмарних сервісах.
7. **Захист персональних даних та інформаційна безпека:**
 - Принципи захисту конфіденційної інформації.
 - Законодавство України щодо захисту персональних даних.
8. **Методи аналізу даних у правовій сфері:**
 - Застосування інструментів обробки великих даних у юридичній практиці.
 - Пошук правової інформації у великих базах даних.
9. **Автоматизація юридичних процесів:**
 - Програмні засоби для підтримки юридичних рішень.
 - Використання чат-ботів та автоматизованих систем у праві.
10. **Перспективи розвитку інформаційних і комунікаційних технологій у правовій діяльності:**
 - Інновації в цифрових правових послугах.
 - Технології штучного інтелекту в юридичній сфері.

Тематика лабораторних занять

1. Огляд та налаштування основного програмного забезпечення для юриста:
Робота з текстовими редакторами, електронними таблицями, презентаційними програмами.
2. Пошук правової інформації у відкритих державних реєстрах та базах даних:
Практика роботи з Єдиним державним реєстром судових рішень та іншими ресурсами.
3. Робота з електронним документообігом:

Створення, підписання та обробка електронних документів.

4. Застосування хмарних сервісів для спільної роботи над юридичними документами: Робота з Google Workspace та Microsoft 365.

5. Захист конфіденційної інформації:

Практика налаштування двофакторної автентифікації та шифрування даних.

6. Організація та участь у онлайн-засіданнях:

Використання платформ Zoom, Microsoft Teams для проведення дистанційних зустрічей.

7. Створення та використання баз даних для правової інформації:

Основи побудови баз даних у Microsoft Access або аналогах.

8. Виявлення та протидія кіберзагрозам у правовій діяльності:

Вивчення типів кіберзагроз та способів захисту від них.

9. Аналіз великих масивів правової інформації:

Використання інструментів для обробки та систематизації правових даних.

10. Практичне застосування автоматизованих юридичних сервісів:

Використання LegalTech-платформ для розв'язання юридичних задач.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем:

Вивчення законодавчого регулювання використання інформаційних технологій у правовій сфері; аналіз сучасних програмних рішень для автоматизації юридичної діяльності; дослідження кіберзагроз і засобів захисту правової інформації; ознайомлення з принципами функціонування електронного документообігу та баз даних у правозастосовній практиці; підготовка оглядів LegalTech-інновацій; аналіз кейсів ефективного використання інформаційних технологій у судовій, прокурорській та адвокатській діяльності

8. Система оцінювання та вимоги

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocziyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf). Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. За семестр ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 40% підсумкової оцінки на екзамені. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, але у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету такий дозвіл може дати ректор Університету.</p> <p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, виконання самостійної роботи.</p> <p>Семестровий контроль проводиться у формі</p>
---	--

	<p>екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з двох питань (<i>кожне питання оцінюється максимум у 20 балів</i>). У 18-20 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 15-17 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 11-14 балів ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 6-10 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0-5 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною.</p> <p>Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».</p>
<p>Семінарські (практичні) заняття</p>	<p>Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання.</p> <p>Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 5 балів - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 4 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 3 бали - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту,</p>

	зв'язків терміно-понять та їх місця питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (за семестр – 20 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.</p> <p>На ліквідацію академічної заборгованості вноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр.</p> <p>Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.</p>

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
1	Робота на семінарському занятті	0...50
2	Самостійне опрацювання теми	0...5
3	Виконання тестових завдань	0...5
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проекту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано

82-89	B (<i>дуже добре</i>)	добре	
75-81	C (<i>добре</i>)		
66-74	D (<i>задовільно</i>)	задовільно	
60-65	E (<i>достатньо</i>)		
0-59	FX (<i>незадовільно</i>)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), (*за семестр – 20 балів*), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-dystanczijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Нова українська школа URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Парламент ухвалив новий Закон України «Про освіту» URL: <http://osvita.ua/school/reform/57234/>
3. Інтернет-конференція «Інформаційне суспільство і нові виміри культури» учителів URL: <http://inf.oa.edu.ua/haronenko.html>
4. Процеси та технології в інформаційних системах: навчальний посібник / В.Д. Козюра, Л. М. Скачек, Ю. М. Ткач, В. О. Хорошко, М. Є. Шелест, Д. Б. Мехед– Ніжин: ФОП Лук'яненко В. В. ТПК "Орхідея", 2020. – 278 с.
5. Комп'ютерні мережі. Протоколи, технології, обладнання : навч. посіб. для студ. спец 6.170103 "Управління інформаційною безпекою", 125 "Кібербезпека" / В. М. Базилевич, Д. Б. Мехед, Ю. М. Ткач. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В. В. ТПК "Орхідея", 2018. – 108 с.
6. Інформаційна безпека держави : навч. посіб. для студ. спец 6.170103 "Управління інформаційною безпекою", 125 "Кібербезпека" / В. І. Гур'єв, Д. Б. Мехед, Ю. М. Ткач, І. В. Фірсова. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В. В. ТПК "Орхідея", 2021. – 166 с.
7. Войтович Н.В., Найдьонова А.В. Використання хмарних технологій Google та сервісів web 2.0 в освітньому процесі. Методичні рекомендації. Дніпро: ДПТНЗ «Дніпровський центр ПТОТС». 2020, 113 с
8. Комунікаційні інструменти для побудови репутації. Онлайн курс на платформі Prometheus. URL : https://edx.prometheus.org.ua/courses/NaUKMA/CI101/2014_T1/about
9. Найдьонова А. В. Он-лайн посібник «Інтелект-карти як ефективний інструмент роботи з інформацією» URL : <https://ru.calameo.com/read/004373434dec4e2bf2b83> (дата звернення 12.05.2021 р.)
10. Про сервіси Google. URL : <https://sites.google.com/site/edugservis/home> (дата звернення 16.04.2022 р.)

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=4564>